

32002L0074

L 270/10

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

8.10.2002

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2002/74/ES

z 23. septembra 2002,

ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 80/987/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 137 ods. 2,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 Zmluvy ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Charta základných sociálnych práv pracovníkov spoločenstva prijatá 9. decembra 1989 ustanovuje v bode 7, že toto zlepšenie musí byť uskutočňované všade tam, kde je to nutné, vývojom istých aspektov právnej úpravy zamestnania, ako sú ustanovenia o hromadnom prepúšťaní, alebo ustanovenia týkajúce sa konkurzov a vyrovnaní.
- (2) Smernica 80/987/EHS ⁽⁴⁾ si kladie za cieľ zabezpečiť minimálny stupeň ochrany zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa. Za týmto účelom zaväzuje členské štáty, aby zriadili orgán, ktorý zaručuje výplatu neuspokojených nárokov dotknutých zamestnancov.
- (3) Zmeny v právnych predpisoch o platobnej neschopnosti v členských štátoch a rozvoj vnútorného trhu znamenajú, že sa musia upraviť určité ustanovenia tejto smernice.
- (4) Právna istota a transparentnosť si tiež vyžadujú klasifikáciu so zreteľom na rozsah a určité definície smernice 80/987/EHS. Vo výrokových ustanoveniach tejto smernice by sa mali uviesť najmä možné vylúčenia poskytnuté

členským štátom a v dôsledku toho by sa k nej priložená príloha mala vypustiť.

- (5) Aby sa zabezpečila spravodlivá ochrana dotknutých zamestnancov, mala by sa upraviť definícia stavu platobnej neschopnosti podľa nových legislatívnych trendov v členských štátoch a v rámci tejto koncepcie by mala obsahovať aj iné konanie v prípade platobnej neschopnosti ako likvidáciu. V tejto súvislosti by mali členské štáty pri určení, či záručná inštitúcia má záväzok, vedieť stanoviť, že ak situácia platobnej neschopnosti vedie k niekoľkým konaniam v prípade platobnej neschopnosti, situáciu treba považovať akoby išlo o jediný postup platobnej neschopnosti.
- (6) Malo by sa zabezpečiť, aby zamestnanci uvedení v smernici 97/81/ES z 15. decembra 1997 týkajúcej sa rámcovej dohody o práci na kratší pracovný čas, ktorú uzavreli UNICE, CEEP a ETUC ⁽⁵⁾, v smernici Rady 1999/70/ES z 28. júna 1999 týkajúcej sa rámcovej dohody o práci na dobu určitú, ktorú uzavreli ETUC, UNICE a CEEP ⁽⁶⁾ a v smernici Rady 91/383/EHS z 25. júna 1991 dopĺňajúca opatrenia na podporu zlepšení v ochrane bezpečnosti a zdravia pri práci pracovníkov s pracovným pomerom na dobu určitú alebo s dočasným pracovným pomerom ⁽⁷⁾, neboli vylúčení z pôsobnosti tejto smernice.
- (7) Aby sa zabezpečila právna istota pre zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti podnikov vykonávajúcich svoje činnosti v niekoľkých členských štátoch a aby sa posilnili práva pracovníkov v súlade so zavedenou jurisdikciou Súdneho dvora, mali by sa zaviesť ustanovenia, ktoré výslovne stanovujú, ktorá inštitúcia je zodpovedná za riešenie nárokov na platby v týchto prípadoch a stanovuje si ako cieľ spolupráce medzi príslušnými správnymi orgánmi členského štátu skoré vyrovnanie neuspokojených nárokov zamestnancov. Je potrebné ďalej zabezpečiť, aby sa správne zaviedli relevantné mechanizmy tým, že sa pripravujú ustanovenia na dosiahnutie súčinnosti medzi príslušnými správnymi orgánmi v členských štátoch.
- (8) Členské štáty môžu ustanoviť obmedzenia zodpovednosti záručných inštitúcií, ktoré by mali byť zhodné so sociálnym cieľom smernice a môžu brať do úvahy rôzne úrovne nárokov.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 154 E, 29.5.2001, s. 109.⁽²⁾ Ú. v. ES C 221, 7.8.2001, s. 110.⁽³⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 29. novembra 2001 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku), spoločná pozícia Rady z 18. februára 2002 (Ú. v. ES C 119 E, 22.5.2002, s. 1) (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku) a rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 14. mája 2002 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku). Rozhodnutie Rady z 27. júna 2002.⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 283, 28.10.1980, s. 23. Smernica naposledy zmenená a doplnená aktom o prístupení z roku 1994.⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 14, 20.1.1998, s. 9. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 98/23/ES (Ú. v. ES L 131, 5.5.1998, s. 10).⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 175, 10.7.1999, s. 43.⁽⁷⁾ Ú. v. ES L 206, 29.7.1991, s. 19.

(9) Aby sa ľahšie určovalo konanie v prípadoch platobnej neschopnosti, najmä v cezhraničných prípadoch, malo by sa ustanoviť, aby členské štáty oznámili Komisii a ostatným členským štátom, ktoré typy konaní v prípadoch platobnej neschopnosti si vyžadujú zásah záručnej inštitúcie.

(10) Smernica 80/987/EHS by sa preto mala zmeniť a doplniť podľa toho.

(11) Cieľ navrhovaných opatrení, najmä zmena a doplnenie určitých ustanovení smernice 80/987/EHS, ktoré majú brať do úvahy zmeny činností podnikov v spoločenstve, sa nemôže dostatočne dosiahnuť na úrovni členských štátov a preto sa môže lepšie dosiahnuť na úrovni spoločenstva, spoločenstvo môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity, ako je ustanovené v článku 5 Zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality ustanovenou v tomto článku, táto smernica nejde nad rámec toho čo je potrebné, aby sa dosiahol tento cieľ.

(12) Komisia by mala predložiť Európskemu parlamentu a Rade správu o implementácii a uplatňovaní tejto smernice, najmä v súvislosti s novými formami zamestnania vznikajúcimi v členských štátoch,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Smernica 80/987/EHS sa mení a dopĺňa takto:

1. názov sa nahrádza takto:

„Smernica Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa“;

2. Oddiel I sa nahrádza takto:

„ODDIEL I

Rozsah a definície

Článok 1

1. Táto smernica sa uplatňuje na nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovnoprávných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov voči zamestnávateľom, ktorí sa nachádzajú v platobnej neschopnosti v zmysle článku 2 ods. 1.

2. Členské štáty môžu výnimočne vylúčiť nároky niektorých kategórií zamestnancov z pôsobnosti tejto smernice vzhľadom na existenciu iných foriem záruk, ak je ustanovené, že tieto ponúkajú daným osobám rovnaký stupeň ochrany, aký vyplýva z tejto smernice.

3. Ak sa toto ustanovenie už uplatňuje vo vnútroštátnych právnych predpisoch, členské štáty môžu aj naďalej vylúčiť z pôsobnosti tejto smernice:

- a) pomocníkov v domácnostiach zamestnaných fyzickými osobami;
- b) rybárov podielnikov.

Článok 2

1. Na účely tejto smernice sa zamestnávateľ považuje za platobne neschopného, ak bola podaná žiadosť o začatie kolektívneho konania na základe platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ako je ustanovené podľa zákonov, iných predpisov a správnych opatrení členského štátu týkajúceho sa čiastočného alebo úplného predaja majetku zamestnávateľa a menovania likvidátora alebo osoby vykonávajúcej podobnú úlohu a orgánu, ktorý je príslušný podľa uvedených ustanovení:

- a) rozhodol o začatí konania, alebo
- b) potvrdil, že podnik zamestnávateľa bol definitívne zatvorený alebo podnikateľská činnosť sa definitívnou platnosťou skončila a, že majetok, ktorý je k dispozícii, nie je dostatočný pre oprávnenie na začatie konania.

2. Táto smernica sa nedotýka vnútroštátnych predpisov v súvislosti s definíciou pojmov ‚zamestnanec‘, ‚zamestnávateľ‘, ‚odmena‘, ‚právo zakladajúce okamžitý nárok‘ a ‚právo zakladajúce budúci nárok‘.

Členské štáty však nesmú vylúčiť z pôsobnosti tejto smernice:

- a) zamestnancov na čiastočný pracovný úväzok v zmysle smernice 97/81/ES;
- b) zamestnancov s pracovnoprávnym vzťahom na dobu určitú v zmysle smernice 1999/70/ES;
- c) pracovníkov v dočasnom pracovnoprávnom vzťahu v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 91/383/EHS.

3. Členské štáty nesmú ustanoviť minimálnu dĺžku trvania pracovnoprávnej zmluvy, alebo pracovnoprávneho vzťahu na oprávnenie pracovníkov na nároky podľa tejto smernice.

4. Táto smernica nebráni členským štátom rozšíriť už existujúcu ochranu pracujúcich na ostatné situácie platobnej neschopnosti, napríklad, ak sa platby de facto trvalo zastavili, ustanovené podľa konania iného než sú konania uvedené v odseku 1, ako je ustanovené vo vnútroštátnych predpisoch.

Takéto postupy však nevytvárajú povinnosť ručenia pre inštitúcie ostatných členských štátov v prípadoch uvedených v oddiele III a.“;

3. Články 3 a 4 sa nahrádzajú týmto textom:

„Článok 3

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že záručné inštitúcie zaručia, podľa článku 4, výplatu neuspokojených nárokov zamestnancov vyplývajúcich z pracovnoprávných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov vrátane, ak to ustanovujú vnútroštátne predpisy, výplatu odstupného pri skončení pracovnoprávných vzťahov.

Nároky, ktoré preberie záručná inštitúcia, sú neuspokojenými nárokmi na platby súvisiacimi s obdobím pred, a/alebo ako je to vhodné, po danom dátume, ktorý určia členské štáty.

Článok 4

1. Členské štáty majú možnosť obmedziť zodpovednosť záručných inštitúcií uvedených v článku 3.

2. Ak členské štáty využijú možnosť uvedenú v odseku 1, určia dĺžku obdobia, za ktoré má záručná inštitúcia splniť neuspokojené nároky. Toto obdobie však nesmie byť kratšie než obdobie zahrňujúce odmenu za posledné tri mesiace pracovnoprávného vzťahu pred a/alebo po dátume uvedenom v článku 3. Členské štáty môžu zahrnúť toto minimálne obdobie troch mesiacov do referenčného obdobia s obdobím trvania najmenej šesť mesiacov.

Členské štáty s referenčným obdobím najmenej 18 mesiacov môžu obmedziť obdobie, za ktoré má záručná inštitúcia splatiť neuspokojené nároky, na osem týždňov. V tomto prípade sa na výpočet minimálneho obdobia použijú tie obdobia, ktoré sú najpriaznivejšie pre zamestnancov.

3. Členské štáty môžu okrem toho ustanoviť horné hranice platieb, ktoré vykoná záručná inštitúcia. Tieto horné hranice nesmú byť nižšie než je úroveň, ktorá je sociálne zhodná so sociálnym cieľom tejto smernice.

Ak si členské štáty zvolia túto možnosť, informujú Komisiu o metódach použitých pri ustanovení hornej hranice.“;

4. vkladá sa tento oddiel:

„ODDIEL III a

Ustanovenia týkajúce sa nadnárodných situácií

Článok 8a

1. Ak podnik s činnosťami na území najmenej dvoch členských štátov je platobne neschopný v zmysle článku 2 ods. 1, inštitúciou zodpovednou za plnenie neuspokojených nárokov zamestnancov je inštitúcia v tom členskom štáte, na území ktorého pracujú alebo zvyčajne pracujú.

2. Rozsah práv zamestnancov sa určí právnym predpisom regulujúcim príslušnú záručnú inštitúciu.

3. Členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v prípadoch uvádzaných v odseku 1, brali rozhodnutia prijaté v súvislosti s konaním pri platobnej neschopnosti uvedeným v článku 2 ods. 1, o ktoré sa požiadalo v inom členskom štáte, do úvahy pri ustanovovaní platobnej neschopnosti zamestnávateľa v zmysle tejto smernice.

Článok 8b

1. Členské štáty prijímajú na účely vykonávania článku 8a ustanovenia pre poskytovanie relevantných informácií medzi svojimi príslušnými správnymi orgánmi a/alebo záručnými inštitúciami uvedenými v článku 3, aby umožnili najmä informovanie záručnej inštitúcie zodpovednej za splnenie neuspokojených nárokov zamestnancov.

2. Členské štáty oznámia Komisii a ostatným členským štátom podrobné kontakty na svoje príslušné správne orgány a/alebo záručné inštitúcie. Komisia verejne sprístupní tieto oznámenia.“;

5. v článku 9 sa pridáva tento odsek:

„Vykonávanie tejto smernice nepredstavuje za žiadnych okolností dostatočné dôvody pre regresiu v súvislosti so súčasnou situáciou v členských štátoch a v súvislosti so všeobecnou úrovňou ochrany pracovníkov v oblasti, na ktorú sa vzťahuje.“;

6. v článku 10 sa pridáva tento bod:

„c) odmietnuť alebo znížiť zodpovednosť uvedenú v článku 3 alebo povinnosť ručenia uvedenú v článku 7 v prípadoch, keď zamestnanec sám alebo spolu so svojimi blízkymi príbuznými bol vlastníkom podstatnej časti podniku alebo podnikateľskej činnosti zamestnávateľa a mal výrazný vplyv na jeho činnosti.“;

7. vkladá sa tento článok:

„Článok 10a

Členské štáty oznámia Komisii a ostatným členským štátom typy vnútroštátnych konaní pri platobnej neschopnosti spadajúce do pôsobnosti tejto smernice a všetky s tým súvisiace zmeny a doplnenia. Komisia uverejní tieto oznámenia v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev.“;

8. príloha sa vypúšťa.

Článok 2

1. Členské štáty prijímajú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 8. októbra 2005. Ihneď o tom budú informovať Komisiu.

Uplatnia ustanovenia uvedené v prvom pododseku na každú platobnú neschopnosť zamestnávateľa, ktorá nastane po dátume nadobudnutia účinnosti týchto ustanovení.

Keď členské štáty prijímajú tieto opatrenia, tieto budú obsahovať odkaz na túto smernicu alebo ich bude sprevádzať takýto odkaz pri príležitosti ich úradného uverejnenia. Metodiku týchto odkazov ustanovia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijmu v oblasti upravenej touto smernicou.

Článok 5

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

Článok 3

Táto smernica nadobúda účinnosť v deň jej uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskych spoločností*.

V Bruseli 23. septembra 2002

Článok 4

Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade najneskôr do 8. októbra 2010 správu o vykonávaní a uplatňovaní tejto smernice v členských štátoch.

Za Európsky parlament

predseda

P. COX

Za Radu

predseda

M. FISCHER BOEL